

Fra fremmede Tidsskrifter.

Revue pénitentiaire et de droit pénal.

Bulletin de la société générale des prisons. 40' année, 1916; 41' année, 1917—18.

Dette franske Tidsskrift synes egentlig forholdvis lidt paavirket af Krigen i de to Aargange, der her er Tale om; naturligvis er der adskillige Afhandlinger og Meddelelser, der mere eller mindre direkte har Tilknytning til de overordentlige Forhold, Krigen har skabt, men der er dog ogsaa talrige Drøftelser af Problemer, der optager Sindene lige saa stærkt i Fred som i Krig.

Et af de Problemer, der oftest behandles, er Behandlingen af den forbryderske og forsømte Ungdom. Som bekendt indførtes der ved Lov af 22. Juli 1912 Børnedomstole i Frankrig; men Loven var straks ved sin Fremkomst Genstand for adskillig Kritik, og dens Gennemførelse i Praksis har ikke faaet Kritikken til at forstumme*). I de her omhandlede Aargange finder man dels regelmæssige Meddelelser om Børnedomstolenes Virksomhed, dels Oplysninger om Svingningerne i Antallet af Sager mod og Anholdelser af unge Lovovertrædere, dels Uddrag af Beretninger fra Forsorgsorganisationerne for Ungdommen rundt om i Frankrig.

Af de offentliggjorte statistiske Oplysninger om Antallet af anholdte unge Personer under 21 Aar, f. Eks. i Paris i Aarene 1914, 1915 og 1916, fremgaar, at der fra 1914 til 1915 er en meget stærk Nedgang, der formentlig dels skyldes Indkaldelse til Hæren af en betydelig Mængde unge Mænd, dels ringere Kraft i Politiets Eftersøgninger; fra 1915 til 1916 er der atter nogen Opgang.

Af større Interesse er dog forskellige Artikler, i hvilke der gøres Rede for særlige Tvilsspørgsmaal, som Loven af

*) Jfr. den udførlige Omtale heraf i nærværende Tidsskrifts 3. Aargang S. 307 ff.

1912 har fremkaldt. I en af disse, 40. Aargang S. 229 ff., klages der over, at adskillige Domstole noget misforstaar Lovens Hensigt og udfolder flere Anstrengelser for at løse rent formelt-juridiske Tvivlsspørgsmaal, f. Eks. om de enkelte Domstoles indbyrdes Kompetence end paa at overveje, hvilken Anbringelsesmaade, der kan anses for mest hensigtsmæssig for Barnet eller den unge. Det er ogsaa forekommet, at Domstolene betragter Anbringelsen paa Opdragelsesanstalt eller andre Foranstaltninger af opdragende Karakter som egentlige Straffe og derfor vil indføre en bestemt Skala i Anbringelsesmaaderne i Forhold til den af Barnet eller den unge begaaede Lovovertrædelse uden at tage Hensyn til, hvilken Afgørelse der efter samtlige foreliggende Omstændigheder maa antages at ville give det bedste Resultat.

I 1916 blev der i det franske Senat fremsat et Forslag til Ændring af enkelte Bestemmelser i Loven af 22. Juli 1912, navnlig for at opnaa, at Personer mellem 13 og 18 Aar, som, fordi de skønnes at have handlet »sans discernement«, frikendes under Sagen, straks kan anbringes foreløbigt for at sikre, at den Foranstaltning af opdragende Karakter, som bestemmes af Domstolen, virkelig gennemføres og gennemføres uden unødigt Ophold.

Dette Forslag er Genstand for nærmere Omtale i 41. Aargang S. 51 ff., efter at det har været underkastet en Behandling af et af Det almindelige Fængselsselskab nedsat Udvalg. Dette Udvalg giver i sin i Tidsskriftet gengivne Betænkning en Del Oplysninger om forskellige af de Bestemmelser i Loven af 1912, som har virket uheldigt, og foreslaar til Slut en Række Ændringer, blandt hvilke kan fremhæves følgende:

Medens det hidtil har været Reglen, at Appel af en Kendelse om Anbringelse uden for Hjemmet havde suspensiv Virkning, foreslaas det nu, at dette ikke skal være Tilfældet, hvor foreløbig Anbringelse udtrykkelig bestemmes. Lovens art. 23, som handler om Udøvelsen af Tilsynet med dem, der er sat under »liberté surveillée« — on probation — foreslaas ændret saaledes, at den kommer til at indeholde en Række Bestemmelser, hvorefter vedkommende Retsformand kan træffe de til at sikre den unges Tilstedeværelse fornødne Foranstaltninger, eventuelt lade ham indsætte i Varetægtsarrest, men dog adskilt fra andre. Endvidere søges de evindelige Stridigheder om Kompetencen afgjort ved en Bestemmelse om, at den Domstol, der oprindeligt har behandlet Sagen,

altid vedbliver at være kompetent, med mindre den maatte have overladt sine Beføjelser til Domstolen paa Forældrenes eller den unge Persons Opholdssted. Opholdsstedets Domstol kan dog altid træffe alle paatrængende foreløbige Foranstaltninger, hvis Sagen kræver øjeblikkelig Indskriden.

Endelig foreslaas det, at Børnedomstolene, der ifølge Loven af 1912 ikke behandler Sager vedrørende Børn under 13 Aar, men kun saadanne, der angaar unge Personer mellem 13 og 18 Aar, skal være kompetente til at ændre de for Børn under 13 Aar truffne Foranstaltninger, hvis de Omstændigheder, der giver Anledning til nu at ændre de truffne Foranstaltninger, indtræffer efter de paagældendes fyldte 13. Aar, hvilket har Betydning, fordi Børnedomstolen har en videregaaende Myndighed end den, der ved Loven er tillagt de civile Domstole med Hensyn til Børn under 13 Aar. De af Udvalget foreslaaede Ændringer er senere tiltraadt af det franske Senat.

I 40. Aargang S. 358 ff. gengives et af det franske Indenrigsministerium udstedt Cirkulære af 24. Juni 1916, hvori der indføres en for hele Landet fælles Censur med levende Billeder for at forebygge Fremvisningen af saadanne, der maa antages at kunne have en skadelig Indflydelse paa den offentlige Moral (særlig hos Ungdommen), da der foreligger talrige Eksempler paa, at unge Lovovertrædere har faaet Idéen til deres ulovlige Handlinger fra Forbryderfilms, ligesom de Forbrydelser, der gengives paa levende Billeder, ikke sjældent bevidst efterlignes af unge Personer bogstavelig talt, saasnt de har forladt Biografteatret.

I 41. Aargang S. 31—33 findes under »Chronique judiciaire« en meget skarp Udtalelse i Anledning af, at en Jury har frikendt en Kvinde, som var anklaget for at have myrdet sit Barn, tilstod sin Forbrydelse og alene undskyldte sig med, at hun var blevet voldtaget af »et tysk Dyr«, og at Barnet var Frugten heraf.

Det hedder i Fordømmelsen af Juryens Afgørelse, at dette Mord er utilgiveligt, fordi det først og fremmest er naturstridigt; hvis man alt for ofte har undskyldt det, skyldes det en mærkelig og sorgelig Svigten af alle de Principper, paa hvilke et Samfund, der vil paastaa at være civiliseret, hviler. Vilde det ikke være paa Tide at vende tilbage til mere menneskelige og mere sunde Idéer og straffe de unaturlige Mødre, som dræber deres Børn? I Reglen plejer Advokaterne for at opnaa en Frifindelse at gøre gældende, at den ugifte

Moder har været overvældet af Skammen og derfor har tabt Besindelsen og handlet i en øjeblikkelig Sindsforvirring; men her har man forsvaret Handlingen med, at det var »Tyskerens Barn«, hvilket gjorde hende værdig til al Overbærenheden. Dette Forsvar var fuldkommen latterligt, hedder det, og det saa meget mere, som det synes, at man ikke et Øjeblik har tænkt paa at undersøge, hvad sandt der var i denne Kvindes Anbringender, om det myrdede Barn virkelig var avlet af en Tysker, og om denne forfærdelige Moder virkelig var blevet voldtaget. Og hvordan skulde man for Resten faa Bevis herfor. Men denne fantastiske Historie havde den Fordel at være højaktuel, at rejse et af de paradoxale Samvittigheds-Spørgsmaal, som for ikke lang Tid siden var saa stærkt paa Mode, at give en let og glimrende Opgave for Forsvarens oratoriske Variationer og endelig at give Juryen i Paris Lejlighed til at afsige en sensationel og patriotisk Frifindelseskendelse. Og dog er der en Forandring fra Tiden før Krigen. Den Gang vilde denne skandaløse Afgørelse utvivlsomt være bleven hilst med Bifald af Pressen og den hele Offentlighed; men nu er den næsten énstemmig bleven kritiseret og fordømt. Der er saa at sige blevet pebet ad Frifindelsen, og det er ingen ringe Forandring.

Det Emne, som imidlertid i ganske særlig Grad sætter sit Præg paa den her omtalte Del af Tidsskriftet, er *Kampen mod Fosterfordrivelserne*. I 4 af 41. Aargangs Hæfter findes gengivet et Referat af en Række Forhandlinger, ført i Det almindelige Fængselselskab (*Société générale des prisons*) om Forholdsregler, skikkede til at forebygge og bekæmpe Fosterfordrivelser, indledet af Professor i Retsvidenskab *Berthélemy* og fortsat af en Række Deltagere blandt hvilke adskillige kendte Jurister og Læger. Alene Omfanget af Forhandlingerne, der i Gengivelsen fylder over 200 Sider, forbyder at give en blot nogenlunde udtømmende Skildring af de under Forhandlingerne fremsatte Betragtninger, og der skal da i det følgende blot forsøges en Fremhævelse af nogle Hovedpunkter af Indlederens og enkelte andres Bidrag til Drøftelsen, særlig da dette Spørgsmaal har været Genstand for Forhandlinger i tidligere Aargange af Nordisk Tidsskrift for Strafferet. *)

*) Jfr. saaledes 3. Aargang (1915) S. 110 ff., 4. Aargang (1916) S. 1 ff., S. 152 ff., S. 187 ff. og S. 289 ff., 4. Aargang S. 88 ff. samt en Anmeldelse i 4. Aargang S. 83 ff.

Professor *Berthélemy* indleder med at henlede Opmærksomheden paa den almindelig kendte og saa ofte drøftede Kendsgerning, at Frankrigs Befolkningstal gennem en lang Aarrække har været næsten stillestaaende paa Grund af aftagende Fødselshyppighed. En af Aarsagerne til denne aftagende Fødselshyppighed maa søges i det store Antal Fosterfordrivelse, der finder Sted. Nogen sikker Opgørelse af Antallet er naturligvis ikke mulig; men adskillige Læger har anslaaet Antallet saa højt, at man fristes til at kalde det fantastisk; saa meget kan imidlertid fastslaaes, at Antallet af de Fosterfordrivelse, som kan konstateres i Praksis, har fordoblet sig i Løbet af de sidste 10 Aar, og at man ikke længere betragter denne Handling, som Loven truer med strenge Straffe, som en Forbrydelse, men som en undskyldelig Handling. Dertil kommer, at Frygten for Faren ved Fosterfordrivelse i lang Tid modvirkede Udbredelsen; men denne Frygt er nu forsvundet. Man kan nu til Dags underkaste sig en fosterfordrivende Behandling, »ligesom man lader en Tand trække ud«. Saa er der endelig Frygten for Tugthuset; men Domstolene bruger ikke deres Magt til at skræmme Folk fra denne Handling. Politi og Domstole er ikke ivrige efter at paabegynde Sager som disse, hvor Beviset er frygtelig vanskeligt, og hvor »formildende Omstændigheder« saa let vil gøre Indtryk paa Jurymedlemmerne, at Frifindelse er næsten sikker. At der i hvert Fald er et stærkt Misforhold mellem Antallet af udførte Fosterfordrivelse og paadømte Sager er ganske indlysende. *)

Berthélemy gaar derefter over til at omtale de Midler, der efter hans Skon kan bringes i Anvendelse til Bekæmpelse af Ondet, og inddeler dem i 3 Slags: Forebyggende, forfølgende og straffende.

Blandt de forebyggende Foranstaltninger nævnes i første Række Forhindring af al Propaganda for fo-

*) Der meddeles følgende Statistik over Antallet af paabegyndte Sager for de senere Aar:

Aar	Sager uden Resultat	Sluttede uden Tiltale	Paadømte Sager			
			Antal Sager	Antal anklagede	Frifindelser	Dom-fældelser
1909	788	136	27	77	57	20
1910	760	154	34	103	69	34
1911	895	147	30	78	49	31
1912	858	166	45	96	57	39
1913	856	213	89	287	193	94

sterfordrivende Handlinger. Der henvises i saa Henseende til et Forslag, som i 1913 blev forelagt det franske Senat.

Herefter straffes med Fængsel fra 6 Maaneder til 3 Aar og med Bøde fra 100 til 3000 francs den, der ved Salg, Tilbud, Udstilling, Reklamering eller Uddeling paa offentlig Gade, Vej eller Sted, eller Omdeling i Boligerne, aaben eller lukket Forsendelse af Bøger, Skrifter, Tryksager, Annoncer, Plakater, Tegninger, Billeder og Symboler opfordrer til Fosterfordrivelse, selv om denne Opfordring ikke har haft nogen Virkning.

Det oplyses i denne Sammenhæng at der har været Bestræbelser fremme for at opnaa Domstolenes Afgørelse af, at Propaganda af den her omtalte Art som stridende mod Ærbarhed var strafbar efter Lov af 16. Marts 1898; men Domstolene har kun villet erklære saadan Propaganda i obskone Udtryk for stridende mod Ærbarhed. Denne Afgørelse har været Genstand for stærk Kritik, men uden Virkning.

Efter det omtalte Forslag foreslaas endvidere Straf som ovenfor nævnt for den, som sælger eller lader sælge eller udele Hjælpemidler, Instrumenter eller Genstande af en hvilken som helst Art vidende om, at de er bestemt til at anvendes til en Fosterfordrivelse, selv om denne ikke foretages eller forsøges, og selv om de omtalte Genstande, der var angivne som virksomme Midler, i Virkeligheden vilde have været uskikkede til at medføre en Fosterfordrivelse.

Endelig foreslaas en noget mildere Straf for den, der paa en af de ovennævnte Maader opfordrer til at anvende Midler til Forhindring af Befrugtning ved Samleje.

Som en anden forebyggende Foranstaltning af Betydning fremhæver *Berthélemy* en Regulering af Jordemoder-Bestillingen. Det udtales af Læger, hvis Vidnesbyrd citeres, at af alle dem, der udøver Fosterfordrivelse, er Jordemødrene de talrigste. For mange af dem er Fosterfordrivelse et helt Haandværk, der indbringer dem meget mere end de sjældne Fødsler, til hvilke de kaldes for at yde Bistand efter deres Bestemmelse.

Det hedder dernæst, at Antallet af Jordemødre er alt for stort i Byerne, hvilket har til Følge, at de trykkes ned i social Henseende: »Naar de er smukke, lurer Prostitutionen paa dem, naar de er grimme eller gamle, ernærer Fosterfordrivelsen dem.«

Indlederen kritiserer ud fra disse Kendsgerninger den

bestaaende Lovgivning og foreslaar derefter, at der skabes en Ordning, hvorved der bliver Jordemødre paa Landet i de Kommuner, hvor man savner dem, og at der sikres dem en laalelig Tilværelse. Dernæst kræves der et Tilsyn med Udøvelsen af Jordemoder-Bestillingen, men langt mere effektivt end det, der tidligere er bragt i Forslag. Desværre giver Indlederen ikke selv et brugbart Forslag til Tilsyn, men indskrænker sig i det væsentlige til Kritik af tidligere fremsatte Forslag.

Dernæst undersøges det, hvilke Midler der kan bringes til Anvendelse for at gøre den retslige Forfølgelse af Fosterfordrivelsen mere effektiv. Som Midler af denne Art nævnes 1) Anmeldelse af Aborter, 2) Begrænsning af Lægens Ret og Pligt til Hemmeligholdelse af, hvad han i Medfør af sin Stilling erfarer, 3) Straffrihed for den Kvinde, der, efter at have ladet sig underkaste fosterfordrivende Handlinger, angiver den Person, der har foretaget disse Handlinger.

Der gøres opmærksom paa, at medens der ifølge Lovgivningen i Frankrig kun bestaar Pligt til at anmelde Fødsler og Dødsfald, har der i Praksis i Paris udviklet sig den Regel, at ogsaa Aborter skal anmeldes paa samme Maade som Dødsfald, men ifølge de foreliggende Oplysninger synes det ikke, at Reglen overholdes med nogen større Nøjagtighed. Forslag om en saadan Anmeldelsespligt, der menes at ville give mange Muligheder for at efterspore Fosterfordrivelse, fordi det døde Foster skal lægeundersøges, inden Anmeldelse indgives, har tidligere været fremme, men har ikke ført til noget Resultat, bl. a. paa Grund af Modstand fra Lægernes Side. Denne Modstand menes særlig at være begrundet i, at der ved en saadan Anmeldelsespligt vil blive gjort Indgreb i Lægernes Ret til Hemmeligholdelse af, hvad de maatte have erfaret om Grunden til Aborten. Paa Grundlag af code pénal art. 378 *) er det slaaet fast, at Lægerne, hvis de stævnes som Vidner, er forpligtede til at give Møde, men har Ret til at nægte at svare paa de Spørgsmaal, der stilles, forsaavidt de angaar Forhold, som de i Kraft af deres Stilling er kommet til Kundskab om. Dette er imidlertid udvidet saa vidt, at det hævdes fra nogle Lægernes Side, at den Læge, der kaldes til en Kvinde, som frivilligt har undergivet sig fosterfordrivende

---

*) som straffer bl. a. den Læge, der aabenbarer, hvad han i Medfør af sin Stilling har faaet betroet, med mindre Loven paalægger ham at afgive Forklaring.

Behandling, skylder Tavshed ikke blot overfor hende, men ogsaa overfor Jordemoderen, som har iværksat Fosterfordrivelsen, hvis hun har haft Del i Fortroligheden. Mod dette Standpunkt protesterer Indlederen stærkt, idet han anfører en Række Straffelove fra andre Lande, hvor Retten (og Pligten) til Hemmeligholdelse ikke gælder ved Forklaringer, der afæskes Lægerne i Retten.

Endelig udtaler han sig stærkt for at lade den Kvinde, der angiver, hvem der har foretaget fosterfordrivende Handlinger overfor hende, slippe for Straf, idet han ikke mener, at der vil være stor Fare for falske Angivelser.

Med Hensyn til de straffende Midler fremhæver *Berthélemy*, at Juryerne efter hans Skøn er særlig kritiske i deres Fordringer til Bevisets Sikkerhed, hvor det drejer sig om Fosterfordrivelse, og meget tilbøjelige til at lytte efter formildende Omstændigheder. Han kan ikke bifalde den Tendens, der har vist sig til at ville have Fosterfordrivelse betragtet som en mindre alvorlig Sag og derfor straffet mildere.

Under Forhandlingerne kom Medlem af det franske Senat *Cazeneuve* nærmere ind paa det ovenfor berørte Forslag om Regulering og Tilsyn med Jordemoder-Bestillingen og udtalte sig særlig om det foreslaaede Tilsyn med private Fødehjem, paa hvilke man vil søge at umuliggøre Fosterfordrivelse ved at forbyde Modtagelse af svangre Kvinder før de sidste 6 Uger af Svangerskabet og af Kvinder, der har aborteret. Forslaget blev dog kritiseret som lovteknisk mangelfuldt i forskellige korte Bemærkninger af Professor *Garçon*.

Et interessant Ordskifte i korte Bemærkninger udspandt sig derefter (S. 138ff) mellem Professor i Medicin, Dr. *Pinard*, Indlederen og flere andre særlig angaaende Betimeligheden af at indføre den omtalte Anmeldelsespligt for Aborter, som Professor *Pinard* ikke mente vilde have den Virkning, man ønskede sig af den, særlig fordi der vilde være mange Tilfælde, som alligevel ikke kom til Myndighedernes Kundskab, og mange Tilfælde, hvor en Læge vilde være ude af Stand til med Sikkerhed at angive Grunden til Aborten. Han fik desuden Lejlighed til at udtale, at han for sit Vedkommende ikke lagde saa stærk Vægt paa Lægens Ret og Pligt til Hemmeligholdelse og meget vel kunde tænke sig en obligatorisk Anmeldelse af ethvert sikkert konstateret Svangerskab. »Det, vi alle vil, er Barnets Beskyttelse; det er meget godt med Hemmeligholdelsen; men Barnets Forsvarer er Lægen.«

Appelretsmedlem *Morizot-Thibault* fremdrog nogle statistiske Opgørelser fra Tiden før Krigen, hvorefter der skulde være ca. 400,000 Fosterfordrivelser om Aaret, ligesom han, iøvrigt i Tilslutning til andre, udtalte sig for at henlægge Behandlingen af Sager om Fosterfordrivelse til Politiretterne for at undgaa Juryernes Medvirken; desuden ønskede han Forsøg paa og Opfordring til Fosterfordrivelse straffet paa samme Maade som den fuldbyrdede Forbrydelse. Med Hensyn til Lægernes Hemmeligholdelsesret (og Pligt) udtalte han sig for at opgive denne til Fordel for Domstolenes Ret til at søge den fulde Sandhed oplyst. Han giver en nærmere Udredning af Princippet om Hemmeligholdelse og en Fortolkning af code pénal art. 378, der efter hans Skøn ikke hjemler Lægerne Ret til at undslaa sig for at vidne i kriminelle Sager.

Overkirurg, Dr. *le Bec* udtalte sig i Tilslutning til Professor *Pinard*, idet han desuden anførte, at han ikke troede paa nogen Forbedring i Forholdene uden et moralsk Omslag; han henviste i saa Henseende til Forholdene i den franske Del af Canada, hvor der fandtes en livskraftig fransk Race med stort Bornetal.

Forskellige Læger bestred Rigtigheden af det af *Morizot-Thibault* opgivne Antal Fosterfordrivelser, uden dog at gøre Forsøg paa selv at angive noget rigtigere Tal.

Appelretsadvokat *Eugène Prévost* fremdrog bl. a. (S. 202) nogle særdeles interessante Tal, der gennem Stikprover viser Krigen's Indflydelse paa Antallet af Fødsler, som i Aarene 1915 og 1916 viser en Nedgang, der for det sidstnævnte Aar udgør ca. $\frac{1}{3}$ af Tallet for Aarene nærmest før Krigen. I den fortsatte Gengivelse af Forhandlingerne findes ogsaa (S. 366 ff) en nøjere Redegørelse ved *Eugène Prévost* for den Stilling, Lægerne har taget til de fremkomne Forslag, særlig med Hensyn til Begrænsningen af Lægernes Ret og Pligt til Hemmeligholdelse. Det fremgaar heraf, at det medicinske Akademi ved et Møde den 25. September 1917 har udtalt sig for, at der ikke sker nogen Ændring i den bestaaende Ordning, idet de betragter Hemmeligholdelsen som en moralsk Forpligtelse, der ikke bør ændres af en legal Forpligtelse til at afgive Forklaring.

I et Anneks til Forhandlingerne findes (S. 376 ff) en Udtalelse bl. a. af Professor *R. Garraud*, Lyon, som hævder, at en Læge (eller Jordemoder), der stævnes som Vidne i en Fosterfordrivelsesag, er forpligtet til at afgive Forklaring

under Ed, og i Tilfælde af Nægtelse ifalder Straf som Vidner, der udebliver trods Stævning. Han udtaler sig ligeledes for Straffrihed for den Kvinde, der angiver, hvem der har foretaget fosterfordrivende Handlinger overfor hende.

Under de sidste Forhandlinger fremførtes der af en Mand ved Navn *Mahmoud Salern* et Synspunkt, som ellers ikke kom frem, nemlig i Korthed følgende: En effektiv Bekæmpelse af Fosterfordrivelsesondet kan kun ske ved at give Love, som gør det at blive Moder i den Grad agtværdigt og fordelagtigt, at Kvinderne ikke længere kan tænke paa at unddrage sig derfor. Dette er utvivlsomt et Synspunkt, der ikke maa glemmes; men det er vel et Spørgsmaal, om det ved Lov er muligt at gøre det at blive Moder saa tiltrækkende, at Kvinderne ikke vil undslaa sig derfor. Det moderne Samfund har i dets nuværende Former saa meget, der drager Kvinderne bort fra deres naturlige Kald, at det næppe alene ved Moderunderstøttelser eller andre ydre Midler vil være muligt at forøge Barnefødslernes Antal, hvis ikke der hos det paagældende Menneskepar er en dyb Følelse af Ansvar, der faar dem til at tage den Byrde paa sig, som det altid vil blive at opfostre en Børneflokk.

Oluf J. Skjerbæk.